

TÜRKİYE SAĞLIKLI KENTLER BİRLİĞİ

ŞEHİR SAĞLIK PROFİLİ EĞİTİMİ

25-26 Mart 2021 / Online

Prof. Dr. E. Didem Evcı Kiraz
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Halk Sağlığı
Anabilim Dalı Öğretim Üyesi
SKB Danışma Kurulu Üyesi

**16.30 - 17.00 : Şehir Sağlık Profilinden Şehir Sağlığı
Gelişim Planına Geçiş**
Prof.Dr.E.Didem Evcı Kiraz

TÜRKİYE SAĞLIKLI KENTLER BİRLİĞİ

2. GÜN PROGRAMI

26 Mart 2021 CUMA

- 14.00 - 14.05 : Hoş Geldiniz**
Murat Ar
Prof.Dr.E.Didem Evcı Kiraz
- 14.05 - 14.45 : Sağlık Riskleri ve Kırılgenlıkların Ölçülmesi:**
Sağlık Göstergeleri
Araş.Gör.H.Çisem Akyıldız
- 14.45 - 15.30 : Sağlık Riskleri ve Kırılgenlıkların Analizi:**
Coğrafi Bilgi Sistemleri
Dr.Tuba Bucak
- 15.30 - 16.15 : Şehir Sağlık Profili Nasıl Hazırlanmalı?**
Prof.Dr.E.Didem Evcı Kiraz
- 16.15 - 16.30 : Ara**
- 16.30 - 17.00 : Şehir Sağlık Profilinden Şehir Sağlığı
Gelişim Planına Geçiş**
Prof.Dr.E.Didem Evcı Kiraz
- 17.00 - 17.30 : Soru ve Cevaplar**
Kapanış

Faz VI'dan Faz VII'ye Geçiş

Faz VI'dan Faz VII'ye kolay bir geçiş, şehirlerde mevcut ve ortaya çıkan zorlukları ele almak için pratik yollar sunar. Faz VII, belirli önceliklere ilave olarak geniş bir kapsam sunar ve önceliklerle ilgili karar vermede esnekliği artırır.

DSÖ Avrupa Bölge Ofisi VII. Fazı, yerel hedefleri ve bölgesel halk sağlığı önceliklerini yerel düzeyde uygulamak için temel bir araç olarak kullanacaktır.

Temel eylem prensipleri

Uygulamaların temelinde politik bağlılık var olmaya devam etmektedir ve Ağ, şehirlerin sağlık konusunda liderlik ve katılımcı yönetişimi güçlendirmesine teşvik etmektedir. VII. Faz bütün devlet ve bütün toplum yaklaşımlarına yönelik yenilikçi uygulamaları araştırmaya ve desteklemeye devam edecektir ve şehir sağlık gelişim planı (veya dengi) kavramına önem vermeyi sürdürecektir. VII. Fazda, şehirler belediye gelişim stratejilerinin merkezinde sağlık ve esenliğin nasıl yer aldığını ortaya koyacaktır. Bütün şehir ve tüm politikalarda sağlık yaklaşımları da dahil olmak üzere çok sektörlü ve sektörler arası çalışmalar anahtar önemlerini sürdürecektir. Yeni bir ana odak alanı, şehirlerin içinde ve Ulusal Sağlıklı Şehirler ağı üzerinden sistemselsel bir yaklaşımın oluşturulmasıdır; buna toplum direnci ve sağlık okuryazarlığı konuları dahil olacaktır. Şehir sağlığı profilleri, sağlık için bütüncül planlama ve sürdürülebilir kalkınma, kentlerin sağlık alanındaki çalışmalarının merkezinde kalacaktır.

Bölüm 1. Faz VII'de şehirlerin üyeliği

Faz VII'de şehirlerden istenenler

Aşağıdaki listede, şehirlerin Faz VII'de DSÖ Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı'na üye olması için karşılaması gereken 13 özel şart özetlenmektedir.

- Yerel desteğin sürdürülmesi.** Belediyelerin Sağlıklı Şehirlerin prensiplerine ve hedeflerine yönelik olarak farklı sektörlerden ana karar vericilerin (paydaşların) yerel politik desteğini almayı sürdürmesi gerekmektedir. Belediyeler, başvuruları ile birlikte belediyenin VII. Faza katılımını destekleyen ve farklı paydaşlarla çalışmayı taahhüt eden meclis kararlarını ve aynı konuda belediye başkanları veya lider politikacıları tarafından imzalanacak bir niyet mektubunu göndereceklerdir.
- Koordinatör ve yönlendirme kurulu.** Belediyeler tam zamanlı bir koordinatöre (veya dengi) sahip olmak zorundadır; koordinatörün İngilizce bilmesi ve sağlıklı şehir çalışmaları için idari ve teknik destek alabilmesi gerekmektedir. Belediyelerin ayrıca VII. Fazın gereksinimlerini yerine getirebilecek ana sektörlerden üst düzey karar vericilerin ve politikacıların yer aldığı bir yönlendirme kuruluna sahip olması gerekmektedir.
- Şehir sağlığı profili.** Şehir sağlığı profilleri vatandaşların sağlığını etkileyen faktörlerin ve sağlık konusunda şehirdeki eşitsizliklerin anlaşılmasını sağlayacak çok değerli bilgiler sunan bir araçtır. Tüm şehirlerin bir şehir sağlığı profili oluşturması zorunludur. Yeni üye olacak şehirler DSÖ sağlıklı şehir profillerine yönelik rehberlere uygun bir şekilde yeni bir profil oluşturabilir. Daha önceki fazlarda üye olmuş şehirlerin bu Faz için profillerini güncellemesi gerekmektedir. Profiller şehirdeki planlama süreçlerini aktif olarak bilgilendirmelidir ve şehirde sağlık alanındaki değişiklikleri göstermelidir. VII. Faz'da oluşturulacak şehir sağlığı profillerinin azami şekilde sağlık alanındaki eşitsizliklere ve hassas gruplara odaklanmalıdır.
- VII. Faz analizi.** Şehirler, ilk aşamada mevcut yerel durumlarını değerlendirmek için VII. Faz'ın hedef ve ana temalarını dikkate alarak bir değerlendirme yapacaktır. Durum analizi 2-3 sayfa uzunluğunda olmalıdır. Bu, şehir düzeyindeki başlıca sağlık ve refah sorunlarını ve fırsatlarını ortaya koyacak ve VII. Faz'da öncelikli konuların belirlenmesi ve hedeflerin oluşturulması için temel sağlayacaktır.
- Şehir beyanı.** Şehirler, Ağa üye olarak elde edecekleri faydaya yönelik bir beyanda bulunmalıdır.
- Sağlık için entegre planlama.** VII. Faz'ın hedef ve temalarını uygulamak için şehirlerin sistematik olarak çalışması, farklı sektörleri içeren planlama yaklaşımları ile sağlık için kapsamlı bir vizyon oluşturmaları gerekecektir. Şehirler, VII. Faz'ın ana temalarına yönelik bütüncül ve stratejik bir sağlık planlaması konusunda ilerleme kaydettiklerini gösterebilmelidir. Bunun içerisinde bir şehir sağlığı gelişim planı veya şehrin sağlık ve esenlik konusundaki politika ve stratejisi veya denk bir başka belge veya belgeler yer alabilir. Bu planlar, içerisinde şehrin sağlığa yönelik özel ve sistematik çabalarını gösteren kapsamlı birer strateji belgesidir ve içerisinde belediyenin vizyon ve değerleri ile bu

Kutu 7. Yerel düzeyde sağlık ve refah için üç aşamalı politika ve planlama

- **1. Aşama:** Ortak hedeflerin belirlenmesini ve farklı sektörlerin katkısını temel alan katılımcı bir planlamayı kolaylaştırmak için sağlık, refah ve sürdürülebilir kalkınmaya yönelik bütünleşik politika çerçeveleri
- **Aşama 2:** Farklı şehir ortamlarında ve insanların yaşadığı, sevdiği, çalıştığı ve oynadığı yerlerde aktif ve sağlıklı yaşamın desteklenmesi
- **Aşama 3:** Nüfusa dayalı ve eşitliği sağlayan hastalık önleme yaklaşımları ve müdahaleleri

Faz VII'nin Uygulanması

Faz VII, Faz VI'da olduğu gibi şehirlere genel hedefler üzerinde çalışmak ve yerel koşullarına en uygun temalar arasından seçtikleri sorunları ele almak için esnek bir çerçeve sağlar. Şehre Faz VII'nin amaçları üzerinden bakarak bir mevcut durum analizi yapmak Faz VII'ye geçiş için önemli bir ilk adımdır ve Faz VII'deki kavramlara daha güçlü bir şekilde dahil olunmasını sağlar. Faz VII, sağlık ve refah alanlarında yönetişimi güçlendirecek yeni kanıtların yanı sıra yeni stratejik ve politik bir itici güç sunar. Faz VII, liderlik ve inovasyonun yanı sıra değişim için yerel kapasitenin geliştirilmesine odaklanmaktadır. Tablo 1 ve 2, Faz VII'nin genel amaçlarını, yaklaşımlarını ve ana temalarını özetlemektedir.

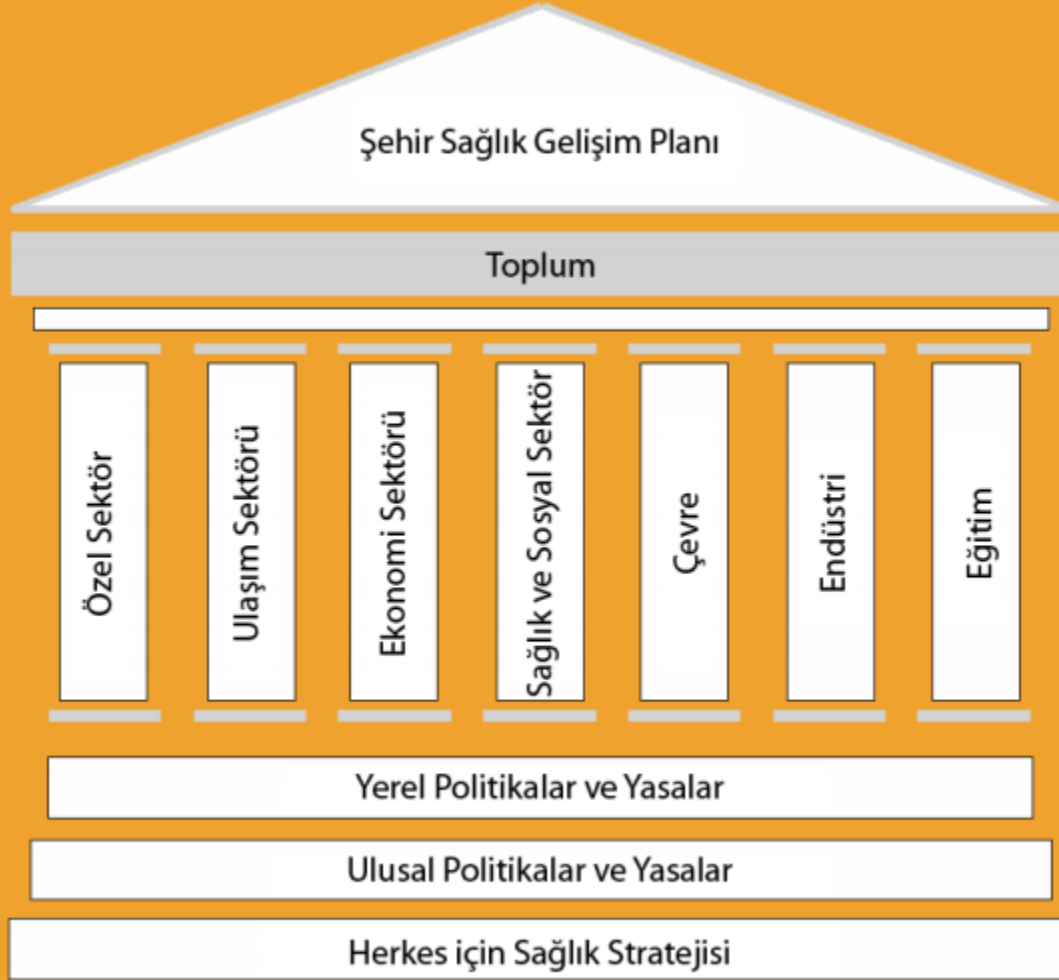
Şehir Sağlık Profili ve (sektörler arası) Şehir Sağlığı Gelişim Planı yaklaşımları halen geçerliliğini sürdürmektedir ve Faz VII'nin hedeflerini daha geniş kapsamda yansıtabilecek şekilde adapte edilecektir. Sağlık ve refahı yerel kalkınma stratejilerinin merkezine yerleştirme konusundaki yeni taahhüt, Ağı 2030 Gündemi ile uyumlu hale getirmektedir ve *Avrupa sağlık ve esenlik politikası Sağlık 2020 ve 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemini* uygulamak için kullanılacak Yol Haritasının hayata geçirilmesine katkıda bulunmaktadır.

Bölüm 1. Faz VII'de şehirlerin üyeliği**Faz VII'de şehirlerden istenenler**

Aşağıdaki listede, şehirlerin Faz VII'de DSÖ Avrupa Sağlıkli Şehirler Ağı'na üye olması için karşılaması gereken 13 özel şart özetlenmektedir.

1. **Yerel desteğin sürdürülmesi.** Belediyelerin Sağlıkli Şehirlerin prensiplerine ve hedeflerine yönelik olarak farklı sektörlerden ana karar vericilerin (paydaşların) yerel politik desteğini almayı sürdürmesi gerekmektedir. Belediyeler, başvuruları ile birlikte belediyenin VII. Faza katılımını destekleyen ve farklı paydaşlarla çalışmayı taahhüt eden meclis kararlarını ve aynı konuda belediye başkanları veya lider politikacıları tarafından imzalanacak bir niyet mektubunu göndereceklerdir.
2. **Koordinatör ve yönlendirme kurulu.** Belediyeler tam zamanlı bir koordinatöre (veya dengi) sahip olmak zorundadır; koordinatörün İngilizce bilmesi ve sağlıkli şehir çalışmalarını için idari ve teknik destek alabilmesi gerekmektedir. Belediyelerin ayrıca VII. Fazın gereksinimlerini yerine getirebilecek ana sektörlerden üst düzey karar vericilerin ve politikacıların yer aldığı bir yönlendirme kuruluna sahip olması gerekmektedir.
3. **Şehir sağlık profili.** Şehir sağlık profilleri vatandaşların sağlığını etkileyen faktörlerin ve sağlık konusunda şehirdeki eşitsizliklerin anlaşılmasını sağlayacak çok değerli bilgiler sunan bir araçtır. Tüm şehirlerin bir şehir sağlık profili oluşturması zorunludur. Yeni üye olacak şehirler DSÖ sağlıkli şehir profillerine yönelik rehberlere uygun bir şekilde yeni bir profil oluşturabilir. Daha önceki fazlarda üye olmuş şehirlerin bu Faz için profillerini güncellemesi gerekmektedir. Profiller şehirdeki planlama süreçlerini aktif olarak bilgilendirmelidir ve şehirde sağlık alanındaki değişiklikleri göstermelidir. VII. Faz'da oluşturulacak şehir sağlık profillerinin azami şekilde sağlık alanındaki eşitsizliklere ve hassas gruplara odaklanmalıdır.
4. **VII. Faz analizi.** Şehirler, ilk aşamada mevcut yerel durumlarını değerlendirmek için VII. Faz'ın hedef ve ana temalarını dikkate alarak bir değerlendirme yapacaktır. Durum analizi 2-3 sayfa uzunluğunda olmalıdır. Bu, şehir düzeyindeki başlıca sağlık ve refah sorunlarını ve fırsatlarını ortaya koyacak ve VII. Faz'da öncelikli konuların belirlenmesi ve hedeflerin oluşturulması için temel sağlayacaktır.
5. **Şehir beyanı.** Şehirler, Ağa üye olarak elde edecekleri faydaya yönelik bir beyanda bulunmalıdır.
6. **Sağlık için entegre planlama.** VII. Faz'ın hedef ve temalarını uygulamak için şehirlerin sistematik olarak çalışması, farklı sektörleri içeren planlama yaklaşımları ile sağlık için kapsamlı bir vizyon oluşturmaları gerekecektir. Şehirler, VII. Faz'ın ana temalarına yönelik bütüncül ve stratejik bir sağlık planlaması konusunda ilerleme kaydettiklerini gösterebilmelidir. Bunun içerisinde bir şehir sağlık gelişim planı veya şehrin sağlık ve esenlik konusundaki politika ve stratejisi veya denk bir başka belge veya belgeler yer alabilir. Bu planlar, içerisinde şehrin sağlığa yönelik özel ve sistematik çabalarını gösteren kapsamlı birer strateji belgesidir ve içerisinde belediyenin vizyon ve değerleri ile bu

3. Ürünler ve sonuçlar	• Sağlıkta eşitsizliği ele alma, sağlıklı yaşamı destekleme, savunmasız grupları destekleme, sağlıklı kent planlamasını ilerletme gibi bir dizi Sağlıkli Şehir çalışması • Ulusal ağı sunulan yıllık rapor, yıllık raporlama şablonu ve bilgi alışverişi	• VII. Fazın uygulanmasına yönelik bir plan veya program • Bir şehir sağlık profili, bir şehir sağlığı gelişim planı veya eşdeğeri • Şehrin genel gelişim stratejisinde (veya eşdeğeri) sağlık ve refaha ilişkin konular • Resmi bir yıllık raporlama mekanizması ve ilerlemelerin izlenmesi
------------------------	---	---

İçerik

Şehir Sağlık Gelişim Planları kapsamlıdır ve sektörler arası çalışmalara dayanır. Tüm sağlık faaliyetlerini ve sağlıkla ilgili faaliyetleri entegre eder ve sağlık üzerinde etkili olan tüm sektörler arasında bağlantılar kurar.

Plan

Profilde ortaya konulan «şehirde yaşayanların sağlığının ve sağlıklarını etkileyen faktörlerin nicel ve nitel açıklamaları»nın şehrin sağlığının geliştirilmesi için gerekli planlamaları kapsayan belgeye şehir sağlığı gelişim planı ismi verilir

Profilden plana geçiş

PROFİL	PLAN
Şehirle ilgili sağlık bilgilerini özetlemeli	Bu bilgileri giriş, gerekçe bölümünde kullanır
Şehirdeki sağlık konularını ve bunu etkileyen konuları tanımlamalı	Yeri yok (değişim yaşandıysa gerekçeye eklenir)
Sağlığın geliştirilmesi için önerilen faaliyet alanlarını tanımlamalı	Burada tanımlanan faaliyetler planın omurgasını oluşturur
Sağlıkla ilgili olarak elde edilecek hedefleri belirlemeli	Planda önce bu hedefler yazılır, altına strateji, faaliyetler, zaman, bütçe, altyapı, insan gücü, ölçme, değerlendirme, raporlama süreçleri tanımlanır
Sağlığı etkileyen konular hakkında, topluma kolayca anlaşılabilir şekilde bilgi vermeli	Plan etkileri ele almaz, ancak, plan da topluma kolayca anlaşılabilir şekilde bilgi vermeli Plan aynı zamanda karar vericiye hitap etmelidir
Toplumun şehirdeki sağlıkla ilgili konularda görüşlerini içermeli	Toplumun görüşlerinin analize dahil edildiği profil çıktılarından yararlanır, karar vericiye öncelikleri belirlemek için yol gösteren bir belgedir

Şehir Sağlığı Gelişim Planı

Strateji belgelerinin
yazım formatına benzemektedir

Dengi belge

Şekil 1: Stratejik Yönetim Süreci

- Planın sahiplenilmesi
- Planlama sürecinin organizasyonu
- Hazırlık programı

STRATEJİK PLAN HAZIRLIK SÜRECİ

Planlama sürecinin
planlanması

- Kurumsal tarihçe
- Uygulanmakta olan stratejik planın değerlendirilmesi
- Mevzuat analizi
- Üst politika belgeleri analizi
- Faaliyet alanları ile ürün ve hizmetlerin belirlenmesi
- Paydaş analizi
- Kuruluş içi analiz
- PESTLE analizi
- GZFT analizi

DURUM ANALİZİ

Neredeyiz?

- Misyon
- Vizyon
- Temel değerler

GELECEĞE BAKIŞ

Nereye ulaşmak istiyoruz?

- Amaçlar
- Hedefler
- Performans göstergeleri

STRATEJİ GELİŞTİRME

- Performans hedefleri
- Performans göstergeleri
- Faaliyetler
- Projeler
- Maliyetlendirme
- Bütçeleme

PERFORMANS PROGRAMI

Gitmek istediğimiz yere
nasıl ulaşabiliriz?

- Stratejik plan izleme toplantısı
- Stratejik plan değerlendirme toplantısı
- Faaliyet raporu
- İç denetim

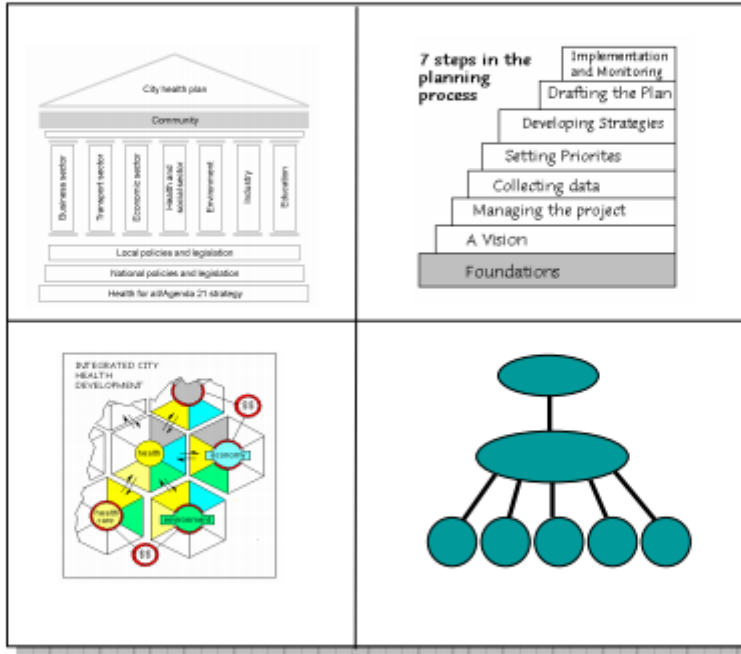
İZLEME VE DEĞERLENDİRME

Başarımızı nasıl takip eder
ve değerlendiririz?

A working tool on

City health development planning

Concept, process, structure, and content

WHO Centre for Urban Health
March 2001

Şehir Sağlığı Gelişim Planı hazırlamak için yedi adım

- 1-Temel oluşturma=PROFİL
- 2-Vizyon
- 3-Planlama sürecinin yönetimi
- 4-Veri toplama
- 5-Öncelikleri belirleme
- 6-Stratejileri geliştirme
- 7-Plan taslağını hazırlama
- 8-Uygulama ve izleme

DSÖ Sağlıklı Şehirler Projesi, bir şehirde, tek başına, çok az şey başarabilir

Birlikte çalışmak zorunludur, diğer planlarla içiçe/tamamlayıcı olması zorunludur

Gerçeği yansıtmayan veriler, analiz sonuçları, bakış açıları ile bir araya getirilmiş bir belge projenin gücünü daha da azaltır

Süreç yük olmamalı, var olan bir sürecin parçası olarak yürütülmelidir

ŞEHİR SAĞLIK PROFİLİ EĞİTİMİ

25-26 Mart 2021 / Online

Prof. Dr. E. Didem Evcı Kiraz

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Halk Sağlığı
Anabilim Dalı Öğretim Üyesi
SKB Danışma Kurulu Üyesi

Prof.Dr.E.Didem Evcı Kiraz

05326110871

e-mail: devci@yahoo.com

<http://www.profedidemevcikiraz.com>

<https://sehirsagligiurbanhealth.blogspot.com/>

<http://sehirsagligi.blogspot.com>

@urbanhealth.sehirsagligi

@edekiraz

<https://www.linkedin.com/in/profedidemevcikiraz>

1. GÜN PROGRAMI

25 Mart 2021 PERŞEMBE

13.30-13.45 : Hoş Geldiniz

Murat Ar

Prof.Dr.E.Didem Evcı Kiraz

13.45-14.00 : Şehir Sağlık Profili Nedir ve Neden Hazırlanmalıdır?

Murat Ar

14.00-14.30 : Şehir Sağlığı Kavramı ve Günümüzdeki Önemi

Prof.Dr.E.Didem Evcı Kiraz

14.30-15.00 : Kopenhag Belediye Başkanları Mutabakatı,
DSÖ 13. Genel Çalışma Programı, 2019-2023
DSÖ VII. Faz Sağlıklı Şehirler Deklerasyonu,
Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği Deklarasyonu

Murat Ar

15.00-15.15 : Ara

15.15-15.45 : 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

Araş.Gör.H.Çisem Akyıldız

15.45-16.30 : VII. Faz Rehberi: Stratejik ve Genel Hedefler,
Ana Temalar ve Öncelikler

Prof.Dr.E.Didem Evcı Kiraz

16.30-17.00 : Soru ve Cevaplar

1.Günün Sonu